

This question paper contains 2 printed pages]

AA—38—2025

FACULTY OF ARTS (HUMANITIES)

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

(NEP-2020)

MARATHI (Optional)

Paper-IV (HMARCT-1152)

(मध्ययुगीन मराठी साहित्य)

(Tuesday, 15-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) पहिला प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

10

(अ) कठियाचा दृष्टान्त

(ब) संत मुक्ताबाई

(क) शेख महंमद यांनी केलेली परमेश्वराची आळवणी

(ड) संत तुकाराम यांच्या अभंगातील प्रयत्नवाद.

P.T.O.

X315Y62193BX315Y62193BX315Y62193BX315Y62193B

पुढील प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 6 यामधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा : 30

2. स्वराज्य निष्ठेची शिकवण सर्जेराव जेधे यांना पाठविलेल्या पत्रातून कशी येते ते लिहा ?
3. संत कर्ममेळा यांच्या अभंगातून सामाजिक विषमतेचे वर्णन कसे व्यक्त झाले आहे ते स्पष्ट करा.
4. प्रियकराच्या ओढीने व्याकूळ झालेल्या सखीचे वर्णन शाहीर सगनभाऊ यांनी कसे केले आहे ते विशद करा.
5. 'अर्जदास्त' या पाठातून गावातील कारभाराचे विवेचन कसे येते ते लिहा.
6. स्त्री-मनाचा हुंकार संत जनाबाई यांच्या अभंगातून कसा प्रकट होतो ते स्पष्ट करा.

This question paper contains 2 printed pages]

AA—03—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A./B.Sc./B.Com. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

(NEP-2020)

MARATHI (MIL)

Paper—AECMAR-1151

(मराठी साहित्य आणि व्यावहारिक मराठी—II)

(Saturday, 5-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) पहिला प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

10

(अ) 'वाटा-पळवाटा' मधील सतीश

(ब) हायकू

(क) बातमी मूल्ये

(ड) जाहिरातीचा मसुदा.

P.T.O.

X315Y432B3EX315Y432B3EX315Y432B3EX315Y432B3E

पुढील प्रश्न क्रमांक 2 ते 6 यामधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा :

30

2. 'रोमराज्य' या पाठातून लेखिकेने 'रोम' शहराचे वर्णन कसे केले ते तुमच्या शब्दात लिहा.
3. पंडित जवाहरलाल नेहरू यांनी आपल्या पत्रातून इंदूस कोणता संदेश दिला ते लिहा.
4. कवी केशवकुमार यांनी 'प्रेमाचा गुलकंद' या कवितेतून एकतर्फी प्रेमाचे चित्रण कसे केले ते सांगा.
5. 'आम्ही तुफानातील दिवे' या कवितेचा आशय स्पष्ट करा.
6. आकाशवाणीवरील जाहिरातीच्या स्वरूपाविषयी चर्चा करा.

This question paper contains 2 printed pages]

AA—25—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (NEP) (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

HINDI (Optional)

Paper HHINCT-1151

(हिंदी उपन्यास-III)

(Friday, 11-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (1) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य है।

(2) प्रश्न क्रमांक 2 से प्रश्न क्रमांक 6 में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

(3) सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए :

10

(अ) उपन्यास की अवधारणा

(ब) मधुकांकरिया का व्यक्तित्व और कृतित्व

(क) उपन्यासकार मैत्रेयी पुष्पा का परिचय

(ड) 'ढलती साँझ का सूरज' उपन्यास में व्यक्त किसान जीवन।

P.T.O.

X315Y67EE09X315Y67EE09X315Y67EE09X315Y67EE09

2. 'ढलती साँझ का सूरज' उपन्यास की कथावस्तु अपने शब्दों में लिखिए। 10
3. 'ढलती साँझ का सूरज' उपन्यास के आधार पर मराठवाडा के किसान जीवन की त्रासदी पर प्रकाश डालिए। 10
4. उपन्यास विधा का स्वरूप स्पष्ट करते हुए उपन्यास के प्रकार लिखिए। 10
5. अविनाश के चरित्र पर प्रकाश डालिए। 10
6. 'ढलती साँझ का सूरज' उपन्यास का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए। 10

This question paper contains 2 printed pages]

AA—39—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (NEP) (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

HINDI (Optional)

Paper HHINC-1152

(रोजगारमूलक हिंदी - IV)

(Tuesday, 15-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (1) प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य है।

(2) प्रश्न क्रमांक 2 से प्रश्न क्रमांक 6 में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

(3) सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए :

10

(अ) रोजगारमूलक हिंदी की अवधारणा।

(ब) हिंदी टंकण का सामान्य परिचय।

(क) यूट्यूब का इतिहास।

(ड) साहित्य अनुवाद।

P.T.O.

X315YD0B508X315YD0B508X315YD0B508X315YD0B508

2. रोजगारमूलक हिंदी की उपयोगिता लिखिए। 10
3. युनिकोड टंकण की विशेषताएँ लिखिए। 10
4. ब्लॉग लेखन क्षेत्र में उपलब्ध रोजगार के अवसरों पर प्रकाश डालिए। 10
5. मशीनी अनुवाद का परिचय देते हुए विकासक्रम स्पष्ट कीजिए। 10
6. मुद्रितशोधक की योग्यता पर प्रकाश डालिए। 10

This question paper contains 2 printed pages]

AA—26—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

(NEP-2020)

ENGLISH

Paper—III (HENGCT-1151)

(Understanding Short Story)

(Friday, 11-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Question No. 1 is compulsory.

(ii) Attempt any *three* questions from Q. Nos. 2 to 5.

(iii) Figures to the right indicate full marks.

1. Write short notes on :

10

(i) The character of Carter Druse in 'A Horseman in the Sky'

(ii) Aptness of the title 'A Child's Dream of a Star'

(iii) Love and jealousy in 'The Lady or the Tiger' ?

(iv) The moral of the story 'The Tongue-cut Sparrow'.

P.T.O.

X315Y371D1DX315Y371D1DX315Y371D1DX315Y371D1D

WT

(2)

AA—26—2025

2. How does Anton Chekhov portray the relationship between Ivan dmitritch and Masha in 'The Lottery Ticket' ? 10
3. Discuss the theme of personal transformation and self-image in the story 'The Ugly Duckling'. 10
4. Sketch the character of Soapy from the story 'The Cop and the Anthem'. 10
5. Critically appreciate the story 'Artist' by Rabindranath Tagore. 10

AA—26—2025

2

X315Y371D1DX315Y371D1DX315Y371D1DX315Y371D1D

This question paper contains 2 printed pages]

AA—40—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

(NEP 2020)

ENGLISH (Optional)

Paper-IV (HENGCT-1152)

(Understanding Novella)

(Tuesday, 15-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Question No. 1 is compulsory.

(ii) Attempt any *three* questions from Q. Nos. 2 to 5.

(iii) Figures to the right indicate full marks.

1. Write short notes on the following :

10

- (i) Dr. Henry Jekyll**
- (ii) Gustav Von Aschenbach**
- (iii) George Milton**
- (iv) Chandri.**

P.T.O.

X315Y6256BEX315Y6256BEX315Y6256BEX315Y6256BE

WT

(2)

AA—40—2025

2. Discuss the plot of the novella 'The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde'. 10
3. What is the central theme of the Novella 'Of Mice and Men' by John Steinbeck ?
10
4. Critically analyse the novella 'Death in Venice' by Thomas Mann. 10
5. Discuss the various shades of the character 'Praneshcharya' from the novella
'Samskara'. 10

AA—40—2025

2

X315Y6256BEX315Y6256BEX315Y6256BEX315Y6256BE

This question paper contains 2 printed pages]

AA—91—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

(NEP-2020)

GEOGRAPHY

Paper—HGEDGT-1151

(Introduction to Human Geography)

(Monday, 28-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Question No. 1 will be compulsory.

(ii) Students are required to solve a total of 4 questions.

(iii) Students need to solve any *three* of the remaining five questions (Q. Nos. 2 to Q. 6).

(iv) Draw neat diagrams and sketches wherever necessary.

(v) Use of map stencil is allowed.

(i) प्रश्न क्र. 1 सोडविणे अनिवार्य आहे.

(ii) विद्यार्थ्यांनी एकूण प्रश्नांपैकी चार प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(iii) विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. 2 ते 6 या पाच प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(iv) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

(v) योग्य त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या व आराखडे काढणे आवश्यक आहे.

P.T.O.

X315YE555DEX315YE555DEX315YE555DEX315YE555DE

1. Write short answer :

10

- (a) Importance of study of Human Geography
- (b) Secondary economic activities
- (c) Possibilism
- (d) Naga tribe.

थोडक्यात उत्तरे लिहा :

- (a) मानवी भूगोलाच्या अभ्यासाचे महत्त्व
- (b) द्वितीयक आर्थिक क्रिया
- (c) संभववाद
- (d) नागा जमात.

2. Define Human Geography and explain its scope.

10

मानवी भूगोलाची व्याख्या सांगून त्याची व्याप्ती स्पष्ट करा.

3. Explain in detail about primary economic activities.

10

प्राथमिक श्रेणीच्या आर्थिक क्रियाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

4. Explain the concept of 'Determinism' with examples.

10

'निसर्गवाद' संकल्पना उदाहरणासह स्पष्ट करा.

5. Explain the detail about Eskimo Tribe.

10

'एस्किमो' जमातीविषयी सविस्तर माहिती विशद करा.

6. Explain in detail the branches of Human Geography.

10

मानवी भूगोलाच्या शाखांची सविस्तर माहिती लिहा.

This question paper contains 2 printed pages]

AC—340—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

GEOGRAPHY

Paper-IV

(Geomorphology)

(Friday, 25-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Solve all questions.

(ii) The use of map stencils is permitted.

(iii) Draw neat diagram wherever necessary.

(i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

(iii) आवश्यक तिथे सुबक आकृत्या काढा.

1. Write the definition of Geomorphology and explain its nature and scope.

15

भूरूपशास्त्राच्या व्याख्या सांगून त्याचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the structure of earth's interior.

पृथ्वीच्या अंतरंगाची रचना स्पष्ट करा.

P.T.O.

X315Y09E73DX315Y09E73DX315Y09E73DX315Y09E73D

2. Explain the work of River and describe the landforms associated with the depositional work of river. 15

नदीचे कार्य स्पष्ट करून तिच्या संचयन कार्यातून निर्माण होणारी भूरूपे स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

What is rock ? Write a detailed information about sedimentary rock.

खडक म्हणजे काय ? स्तरित खडकाविषयी सविस्तर माहिती द्या.

3. Write short notes on any *two* of the following : 10

- (i) Geomorphology and Landuse
- (ii) Chemical weathering
- (iii) Types of folds
- (iv) Moraines

खालीलपैकी कोणतेही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) भूरूपशास्त्र आणि भूमिउपयोजन
- (ii) रासायनिक विदारण
- (iii) वळ्यांचे प्रकार
- (iv) हिमोढ.

This question paper contains 2 printed pages]

AC—379—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

GEOGRAPHY

(Population Geography-V)

(Monday, 28-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Use of map stencils is allowed

(iii) Draw neat diagrams and map wherever necessary.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

(iii) आवश्यक तेथे सुचक आकृत्या व नकाशे काढा

1. Define population geography and explain the nature of population geography.

15

लोकसंख्या भूगोलाच्या व्याख्या देवून त्वाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Describe the impact of geographical factors on the distribution of population.

लोकसंख्या वितरणावर प्रभाव पाडणाऱ्या भौगोलिक घटकांचे वर्णन करा.

P.T.O.

X315Y00477FX315Y00477FX315Y00477FX315Y00477F

2. Explain the causes of growth of population in India. 15

भारतातील लोकसंख्या वाढीची कारणे सांगा.

Or

(किंवा)

Define the migration and its types.

स्थलांतराच्या व्याख्या सांगून त्याचे प्रकार लिहा.

3. Write short notes on (any two) : 10

(i) Population geography and sociology

(ii) Literacy of India

(iii) Death Rate

(iv) Population Density

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :

(i) लोकसंख्या भूगोल आणि समाजशास्त्र

(ii) भारतातील साक्षरता

(iii) मृत्युदर

(iv) लोकसंख्या घनता

This question paper contains 2 printed pages]

AA—54—2025

FACULTY OF INTERDISCIPLINARY STUDIES

B.A. (NEP) (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

Paper—ILIBCI-1151

(Library Administration-II)

(Thursday, 17-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) All questions carry equal marks.

(ii) Question number 1 is compulsory.

(iii) Attempt any three questions from Q. No. 2 to Q. No. 6.

(i) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(ii) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे.

(iii) प्रश्न क्रमांक 2 ते 6 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

1. Write short notes on :

10

(i) Donation Register

(ii) Periodical section.

थोडक्यात टिपा लिहा :

(i) देणगी नोंदवही

(ii) नियतकालिक विभाग.

P.T.O.

X315YA672D4X315YA672D4X315YA672D4X315YA672D4

2. What is circulation system ? Discuss the Newark Charging system. 10
देव-घेव पद्धती म्हणजे काय ? नेवार्क देव-घेव पद्धतीवर चर्चा करा.
3. Define Accession Register. Explain its importance. 10
दाखल नोंदवहीची व्याख्या सांगून त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
4. What is Library Administration ? Explain its necessity. 10
ग्रंथालय व्यवस्थापन म्हणजे काय ? त्याची आवश्यकता स्पष्ट करा.
5. Which are the different sections in a Library ? Explain the functions of technical processing section. 10
ग्रंथालयातील विविध विभाग कोणते ? तांत्रिक सोपस्कार विभागाची कार्ये स्पष्ट करा.
6. What is Library Committee ? Explain the types and importance of Library Committee. 10
ग्रंथालय समिती म्हणजे काय ? ग्रंथालय समितीचे प्रकार व महत्व स्पष्ट करा.

This question paper contains 2 printed pages]

AC—297—2025

FACULTY OF INTERDISCIPLINARY STUDIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

Paper-V

(Library Administration)

(Wednesday, 23-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- (i) Attempt *all* questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain the Newark changing system. 10
- नेवार्क देव-धेव पद्धत विशद करा.

Or

(किंवा)

Define Annual report. Explain the annual report.

वार्षिक अहवालाची व्याख्या सांगून वार्षिक अहवाल स्पष्ट करा.

2. What is accession register ? Explain its important. 10

दाखल नोंद म्हणजे काय ? त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

P.T.O.

X3I5YAD78CIX3I5YAD78CIX3I5YAD78CIX3I5YAD78CI

Or

(किंवा)

Explain the ideal rules of the Library.

ग्रंथालयाच्या आदर्श नियमावलीची चर्चा करा.

3. Explain in brief merits and demerits of Browne circulation system. 10

ब्राऊन देव-घेव पद्धतीचे फायदे आणि तोटे थोडक्यात विशद करा.

Or

(किंवा)

What is Budget ? Explain library budget in detail.

अर्थसंकल्प म्हणजे काय ? ग्रंथालयाचा अर्थसंकल्प सविस्तर स्पष्ट करा.

4. Write short notes on (any two) : 10

(i) Functions of Annual Report

(ii) Visitors Register

(iii) Need of Library Budget

(iv) Types of Budget.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :

(i) वार्षिक अहवालाचे कार्य

(ii) अभ्यागत नोंद वही

(iii) ग्रंथालयात अर्थसंकल्पाची गरज

(iv) अर्थसंकल्पाचे प्रकार.

This question paper contains 2 printed pages]

AA—51—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (NEP) (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

ECONOMICS

Paper—HECOCT-1151

(Indian Economy-II)

(Thursday, 17-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) First question is compulsory.

(ii) Attempt any three questions from Question No. 2 to Q. No. 6.

(i) पहिला प्रश्न अनिवार्य आहे.

(ii) प्रश्न क्रमांक 2 ते 6 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

1. Write short notes on any two (Compulsory) :

10

(i) Productivity of Indian Agriculture

(ii) Causes of Industrial Sickness

(iii) Scope of Service Sector

(iv) Privatization.

P.T.O.

X315YA8736DX315YA8736DX315YA8736DX315YA8736D

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा (अनिवार्य) :

- (i) भारतीय शेतीची उत्पादकता
- (ii) औद्योगिक आजारपणाची कारणे
- (iii) सेवा क्षेत्राची व्याप्ती
- (iv) खाजगीकरण.

2. State the causes of low productivity of Indian agriculture. 10
भारतीय शेतीच्या अल्पउत्पादकतेची कारणे सांगा.
3. What are small scale industries ? Explain problems of small scale industries in India. 10
लघु उद्योग म्हणजे काय ? भारतातील लघु उद्योगाच्या समस्या स्पष्ट करा.
4. Illustrate contribution of service sector in Indian economy. 10
भारतीय अर्थव्यवस्थेत सेवा क्षेत्राचे योगदान विशद करा.
5. What is balance of payment ? State the causes of imbalance in balance of payment. 10
व्यवहारतोल म्हणजे काय ? व्यवहारतोलाच्या असमतोलाची कारणे सांगा.
6. Explain the impact of Globalization on Indian economy. 10
जागतिकीकरणाचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर झालेला परिणाम स्पष्ट करा.

This question paper contains 2 printed pages]

AA—60—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (NEP) (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

ECONOMICS

Paper-IV (HECOCT-1152)

(Environmental Economics-II)

(Monday, 21-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) First question is compulsory.

(ii) Attempt any three questions from question Nos. 2 to 6.

(i) पहिला प्रश्न अनिवार्य आहे.

(ii) प्रश्न क्र. 2 ते 6 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

1. Write short notes on any two (Compulsory) :

10

(i) Types of Biodiversity

(ii) Natural Farming

(iii) Chipko movement

(iv) Relation between environment and sustainable development.

P.T.O.

X315Y4B298AX315Y4B298AX315Y4B298AX315Y4B298A

कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा (अनिवार्य) :

- (i) जैवविविधतेचे प्रकार
- (ii) नैसर्गिक शेती
- (iii) चिपको चळवळ
- (iv) पर्यावरण आणि शाश्वत विकास यांच्यातील संबंध.

2. What is sustainable development and what are its objectives ? 10
शाश्वत विकास म्हणजे काय आणि त्याची उद्दिष्टे कोणती आहेत ?
3. What is organic farming ? Explain its significance. 10
सॅद्रिय शेती म्हणजे काय ? त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
4. Describe the environmental goods such as Air, water and Sun. 10
हवा, पाणी आणि सूर्य या पर्यावरणीय वस्तूंचे वर्णन करा.
5. What is the Wildlife movement ? What are its objectives ? 10
वन्यजीव चळवळ म्हणजे काय ? त्याची उद्दिष्टे काय आहेत ?
6. What is sustainable development and what are its obstacles ? 10
शाश्वत विकास म्हणजे काय आणि त्याची अडथळे काय आहेत ?

This question paper contains 2 printed pages]

AA—78—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (NEP) (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

HISTORY

Paper-IV

(History of Maratha Power (1674 to 1707 A.D.))

(Friday, 25-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) All questions carry equal marks.

(ii) Question 1 shall be mandatory.

**(iii) Solve any three of the remaining five questions
(Q. No. 2 to Q. No. 6).**

(i) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहे.

(ii) प्रश्न 1ला अनिवार्य.

(iii) प्रश्न क्र. 2 ते 6 पैकी कोणतेही तीन सोडवा.

1. Write short notes on (any two) :

10

(i) Shivrajyabhishek ceremony

(ii) Effects of Karnataka expedition

(iii) Relation of Chhatrapati Sambhaji and Akbar (Son of Aurangzeb)

(iv) Chhatrapati Rajaram Maharaj.

P.T.O.

X315Y08A8DEX315Y08A8DEX315Y08A8DEX315Y08A8DE

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (i) शिवराज्याभिषेक सोहळा
- (ii) कर्नाटक मोहिमेचे परिणाम
- (iii) छत्रपती संभाजी-अकबर संबंध (औरंगजेबाचा मुलगा)
- (iv) छत्रपती राजाराम महाराज.

2. State the causes of coronation of Chhatrapati Shivaji Maharaj. 10

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या राज्याभिषेकाची कारणे विशद करा.

3. Describe the achievements of Chhatrapati Sambhaji Maharaj. 10

छत्रपती संभाजी महाराजांच्या कामगिरीचे वर्णन करा.

4. Explain the importance of Karnataka expedition. 10

कर्नाटक मोहिमेचे महत्व स्पष्ट करा.

5. Explain the contribution of Maharani Tarabai. 10

महाराणी ताराबाईचे योगदान स्पष्ट करा.

6. Explain the contribution of Santaji Ghorpade and Dhanaji Jadhav in Maratha freedom war. 10

संताजी घोरपडे व धनाजी जाधव यांचे मराठा स्वातंत्र्य संग्रामातील योगदान स्पष्ट करा.

This question paper contains 2 printed pages]

AA—69—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

(NEP-2020)

HISTORY

Paper-HHISCT-1151

(History of Ancient India (322 BC to 647 A.D.)

(Wednesday, 23-4-2025)

Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Question No. 1 is mandatory.

**(ii) Students need to solve any *three* of the remaining five questions.
(Q. No. 2 to Q. No. 6).**

(i) प्रश्न क्र. 1 सोडविणे अनिवार्य आहे.

(ii) विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. 2 ते 6 ह्या पाच प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविणे.

1. Write short notes on (Any *two*) :

10

(a) Causes for decline of Mauryan empire

(b) Satkarni First

(c) Golden Age

(d) Vindhyashakti.

P.T.O.

X315YE4E588X315YE4E588X315YE4E588X315YE4E588

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (अ) मौर्य साम्राज्यांच्या न्हासाची कारणे
- (ब) सातकर्णी पहिला
- (क) सुवर्णयुग
- (ड) विंध्यशक्ती.

2. Discuss the career and achievement of Chandragupta Maurya. 10
चंद्रगुप्त मौर्य यांचे चरित्र आणि कामगिरीची चर्चा करा.
3. Explain the reign of Gautamiputra Satkarni. 10
गौतमीपुत्र सातकर्णी यांच्या कारकीर्द स्पष्ट करा.
4. Elaborate the achievements of Samudragupta. 10
समुद्रगुप्त यांची कामगिरी विशद करा.
5. Explain the information about Pravarsena. 10
प्रवरसेन यांची सविस्तर माहिती स्पष्ट करा.
6. Examine the career and achievement of Harshvardhana. 10
हर्षवर्धन यांच्या चरित्र आणि कामगिरीचे परीक्षण करा.

This question paper contains 3 printed pages]

AC—339—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

HISTORY

Paper—III

(History of Ancient India : Upto 647 AD)

(Friday, 25-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—50

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. State the achievements of Chandragupta Maurya.

10

चंद्रगुप्त मौर्याची कामगिरी विशद करा.

Or

(किंवा)

Give an account of the golden age of Gupta period.

गुप्तकाळातील सुवर्ण युगांचा आढावा घ्या.

2. Give an account of religious policy of great Ashoka.

10

सम्राट अशोकाच्या धार्मिक धोरणाचा आढावा घ्या.

P.T.O.

X315Y0927F4X315Y0927F4X315Y0927F4X315Y0927F4

Or

(किंवा)

Give the achievements of Harshavardhana.

हर्षवर्धनांची कामगिरी सांगा.

3. Give an account of Samudragupta's Expansion Empire. 10

समुद्रगुप्ताच्या साम्राज्य विस्ताराची माहिती द्या.

Or

(किंवा)

Explain the career and achievements of Pulkeshi-II.

पुलकेशी दुसरा जीवन-चरित्र व कामगिरी विशद करा.

4. Explain the causes of decline of Gupta Empire. 10

गुप्त साम्राज्याच्या न्हासाची कारणे स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

State the achievements of Gautamiputra Satkarni.

गौतमीपुत्र सातकर्णीची कामगिरी विशद करा.

5. Write short notes on any *two* of the following :

10

- (i) Decline of Mauryan empire
- (ii) Pravarsen-I
- (iii) King Hall
- (iv) Chandragupta-I.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) मौर्य साम्राज्याचा न्हास
- (ii) प्रवरसेन पहिला
- (iii) राजा हाल
- (iv) चंद्रगुप्त पहिला.

This question paper contains 2 printed pages]

AA—90—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

(NEP-2020)

POLITICAL SCIENCE

Paper—III (HPOLCT-1151)

(Political Concepts)

(Monday, 28-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Question No. 1 is compulsory.

(ii) Students are required to solve a total 4 questions.

(iii) Students need to solve any *three* of the remaining five questions (Q. 2 to Q. 6).

(i) प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य आहे.

(ii) विद्यार्थ्यांनी एकूण चार प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(iii) विद्यार्थ्यांनी पाच प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

1. Write short notes (*all*) :

10

(a) Types of Liberty

(b) Meaning of Justice

(c) Citizenship

(d) Meaning of Democracy.

P.T.O.

X315YE4E13FX315YE4E13FX315YE4E13FX315YE4E13F

थोडक्यात टिपा लिहा (सर्व) :

- (अ) स्वातंत्र्याचे प्रकार
- (ब) न्यायाचा अर्थ
- (क) नागरीकत्व
- (ड) लोकशाहीचा अर्थ.

2. Explain the meaning and types of Equality. 10
समतेचा अर्थ व प्रकार स्पष्ट करा.
3. Write the sources of Justice. 10
न्यायाची उगमस्थाने लिहा.
4. Explain the meaning and features of Citizenship. 10
नागरीकत्वाचा अर्थ व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
5. Write the essential elements of successful Democracy. 10
लोकशाही यशस्वीतेसाठीचे आवश्यक घटक लिहा.
6. Explain the meaning and safeguards of Liberty. 10
स्वातंत्र्याचा अर्थ संगून त्याच्या संरक्षणाच्या अर्थ स्पष्ट करा.

This question paper contains 2 printed pages]

AA—101—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

(NEP-2020)

POLITICAL SCIENCE

Paper-IV (HPOLCT-1152)

(Indian Government and Politics)

(Wednesday, 30-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

- N.B. :—** (i) Question No. 1 is compulsory.
(ii) Students are required to solve a total of *four* questions.
(iii) Students need to solve any *three* of the remaining five questions (Q. No. 2 to Q. No. 6).
(i) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे.
(ii) विद्यार्थ्यांना चार प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
(iii) प्र. क्र. 2 ते 6 यापैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

1. Write short notes (attempt all) :

10

- (a) Electoral literacy
(b) Independence of the Supreme Court
(c) Gram Panchayat
(d) Center-State relation.

P.T.O.

X315Y452CB1X315Y452CB1X315Y452CB1X315Y452CB1

थोडक्यात टिपा लिहा (सर्व सोडवा) :

- (अ) निवडणूक साक्षरता
- (ब) न्यायालयाचे स्वातंत्र्य
- (क) ग्राम पंचायत
- (ड) केंद्र-राज्य संबंध.

2. Write the Manifesto of Bhartiya Janta Party. 10
भारतीय जनता पक्षाचा जाहिरनामा लिहा.
3. State the structure, function and powers of Municipal Council. 10
नगरपरिषदेची रचना स्पष्ट करून अधिकार व कार्य लिहा.
4. Discuss the Center-State legislative relation. 10
केंद्र-राज्य यांच्या कायदेविषयक संबंधावर चर्चा करा.
5. Write the features of 74th Constitutional Amendment. 10
74व्या घटनादुरुस्तीची वैशिष्ट्ये लिहा.
6. Write the structure and powers of Supreme Court. 10
सर्वोच्च न्यायालयाची रचना सांगून कार्य व अधिकार लिहा.

This question paper contains 2 printed pages]

AA—52—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (NEP) (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

PUBLIC ADMINISTRATION

Paper—HPUBCT-1151

(Principles of Administrative Organization-III)

(Thursday, 17-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) Question number 1 is compulsory.

(ii) Solve any *three* of the remaining five questions.

(i) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे.

(ii) उरलेल्या पाचपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवणे.

1. Write short notes on (any *two*) :

10

(i) Formal organization

(ii) Types of chief executive

(iii) Function of line agencies

(iv) Communication.

P.T.O.

X315YA7A62BX315YA7A62BX315YA7A62BX315YA7A62B

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :

- (i) औपचारिक संघटना
- (ii) मुख्य कार्यपालिकेचे प्रकार
- (iii) लाईन घटकांचे कार्य
- (iv) संसुचन.

2. Write the meaning and features of informal organization. 10
अनौपचारिक संघटनेचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये लिहा.
3. Describe the principles of hierarchy. 10
अधिकार पदपरंपरा तत्वाचे वर्णन करा.
4. Elucidate the qualities of a chief executive. 10
मुख्य कार्यपालिकेचे गुण विशद करा.
5. Explain the meaning and factors of span of control. 10
नियंत्रण क्षेत्राचा अर्थ आणि घटक स्पष्ट करा.
6. State the types and functions of staff agencies. 10
स्टाफ घटकाचे प्रकार व कार्य सांगा.

This question paper contains 2 printed pages]

AA—61—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (NEP) (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

PUBLIC ADMINISTRATION

Paper IV (HPUBCT-1152)

(Indian Administrative System)

(Monday, 21-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12:00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (1) First question is compulsory.

(2) Solve any three of the following five questions (Q. No. 2 to Q. No. 6).

(1) पहला प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

(2) खालील पाच प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा (प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 6).

1. Write short notes on any two of the following :

10

(i) Council of Minister

(ii) Rajya Sabha

(iii) NITI Aayog

(iv) District and Session Court.

P.T.O.

X315Y4975EBX315Y4975EBX315Y4975EBX315Y4975EB

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) मंत्रीमंडळ
- (ii) राज्यसभा
- (iii) निती आयोग
- (iv) जिल्हा व सत्र न्यायालय.

2. State the power and functions of Prime Minister. 10
पंत प्रधानांचे अधिकार व कार्ये सांगा.
3. Elucidate the structure and functions of Election Commission. 10
निवडणूक आयोगाची रचना आणि कार्ये विशद करा.
4. Write the structure and functions of Lok Sabha. 10
लोकसभेची रचना आणि कार्ये लिहा.
5. Explain the structure and functions of Supreme Court. 10
सर्वोच्च न्यायालयाची रचना व कार्ये स्पष्ट करा.
6. Write the salient features of Indian Administration. 10
भारतीय प्रशासनाची ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.

This question paper contains 2 printed pages]

AA—70—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

SOCIOLOGY

Paper—HSOCCT-1151

(Basic Concepts in Sociology)

(Wednesday, 23-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) First question is compulsory.

(ii) Attempt any three questions from question Nos. 2 to 6.

(i) पहिला प्रश्न अनिवार्य आहे.

(ii) प्रश्न क्रमांक 2 ते 6 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

1. Write short notes on (Compulsory) :

10

(a) Meaning of culture

(b) Nature of social control

(c) Concept of social development

(d) Nature of social change.

P.T.O.

X315YE7606EX315YE7606EX315YE7606EX315YE7606E

थोडक्यात टिपा लिहा (अनिवार्य) :

- (a) संस्कृतीचा अर्थ
- (b) सामाजिक नियंत्रणाचे स्वरूप
- (c) सामाजिक विकास संकल्पना
- (d) सामाजिक परिवर्तनाचे स्वरूप.

Solve any *three* questions from Question Nos. 2 to 6 :

प्रश्न क्र. 2 ते 6 पैकी कोणतेही तीन सोडवा :

2.	Explain the agencies of social control.	10
	सामाजिक नियंत्रणाची साधने स्पष्ट करा.	
3.	Discuss the types of culture.	10
	संस्कृतीच्या प्रकारांची चर्चा करा.	
4.	Explain the obstacle in Social change.	10
	सामाजिक परिवर्तनातील अडथळे स्पष्ट करा.	
5.	Explain the concept of social development.	10
	सामाजिक विकास संकल्पना स्पष्ट करा.	
6.	Write the meaning and characteristics of social change.	10
	सामाजिक परिवर्तनाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये लिहा.	

This question paper contains 2 printed pages]

AA—79—2025

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (NEP) (First Year) (Second Semester) EXAMINATION

APRIL/MAY, 2025

SOCIOLOGY

Paper-IV

(Changing Nature of Social Institutions)

(Friday, 25-4-2025)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) First question is compulsory.

(ii) Attempt any three questions from question Nos. 2 to 6.

(i) प्रश्न पहिला अनिवार्य आहे.

(ii) प्रश्न क्र. 2 ते 6 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

1. Write short notes on (any two) :

10

(a) Voting Awareness

(b) Women's Leadership

(c) Kinship

(d) Secularism.

P.T.O.

X315YCBBC85X315YCBBC85X315YCBBC85X315YCBBC85

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (a) मतदान जागृती
- (b) महिला नेतृत्व
- (c) नाते संबंध
- (d) धर्मनिरपेक्षता.

Solve any *three* questions :

30

कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा :

2. What is meant by online payment ? State its use and precautions.
ऑनलाईन पेमेंट म्हणजे काय सांगून त्याचा वापर व खबरदारी सांगा.
3. Discuss changing nature of Religion Institutions.
धर्म संस्थेच्या बदलत्या स्वरूपावर चर्चा करा.
4. Explain the characteristics of Economic Institutions.
अर्थसंस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
5. Write an essay on Women's Participation in Political Institutions.
महिलांच्या राजकीय संस्थेतील सहभागावर निबंध लिहा.
6. Explain the importance of kinship.
आप्त संबंधाचे महत्त्व विशद करा.